

STANOWISKO
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 17 grudnia 2010 r.

w przedmiocie rządowego projektu ustawy o kredycie konsumenckim.

Krajowa Rada Sądownictwa po zapoznaniu się z tekstem rządowego projektu ustawy o kredycie konsumenckim, który w zakresie swojej regulacji wdraża dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającą dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U. UE L 133 z 22.05.2008 r.), wyraża aprobatę dla inicjatywy legislacyjnej mającej na celu wzmocnienie ochrony konsumenta w obrocie cywilnoprawnym. To przychylne stanowisko wobec prokonsumenckiego kierunku legislacyjnego nie oznacza jednak akceptacji dla wszystkich rozwiązań normatywnych, jakie zaproponowano w teście opiniowanego projektu ustawy.

Do uwagi krytycznej skłania chociażby treść przepisu art. 14 ust 2. Powołana regulacja odnosząc się do dostawców towarów i usług działających w charakterze pośredników kredytowych w ramach działalności pomocniczej, zwalnia ich z obowiązku przekazania konsumentowi przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki na formularzu informacyjnym (stanowiącym załącznik nr 1 do projektu) informacji o umowie wymienionych w art. 13 ust 1 projektu. Należy przy tym podkreślić, że jakkolwiek projekt definiuje pojęcie pośrednika kredytowego (art. 5 ust 3), to milczy już jeśli chodzi o pojęcie działalności pomocniczej. Uwaga ta jest o tyle istotna, że pośrednik kredytowy (w rozumieniu art. 5 pkt 3 projektu) jest zobowiązany do przekazywania konsumentowi danych, o których mowa w art. 13 ust 1 na formularzu informacyjnym, natomiast dostawca towarów i usług działający w charakterze pośrednika kredytowego w ramach działalności pomocniczej już nie. Obowiązek zaś szczegółowego i rzetelnego informowania konsumenta o warunkach i skutkach umowy kredytu konsumenckiego, jaką zamierza on zawrzeć, jest jednym z podstawowych i mocno akcentowanych w uzasadnieniu do projektu elementów przewidzianej projektem ochrony konsumenta. Skoro tak, to nie widać uzasadnienia, by z uszczerbkiem dla ochrony interesu konsumenta, podmioty, które dokonują czynności faktycznych lub prawnych związanych z przygotowaniem, oferowaniem lub zawieraniem

umowy o kredyt, były zwolnione z tak doniosłego obowiązku, z uwagi na kwalifikację ich działalności jako „pomocniczej”.

Podobny zarzut można postawić wobec treści art. 19 ust 2, który analogicznie jak to czyni art. 14 ust 2 zwalnia dostawcę towarów i usług, działającego w charakterze pośrednika kredytowego w ramach działalności pomocniczej z obowiązku przekazania konsumentowi przed zawarciem umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo – kredytowym na formularzu informacyjnym (załącznik nr 2 do projektu) danych wskazanych art. 17 ust 2 – 4 i art. 18.

W przypadku art. 19 należy jeszcze zwrócić uwagę na nieprawidłową konstrukcję jego treści. W ust 1 wyraźnie stwierdzono bowiem, że „kredytodawca lub pośrednik kredytowy **może** przekazać konsumentowi dane (...), na formularzu. W ust 2 stwierdza się zaś, iż „**obowiązku**, o którym mowa w ust 1, nie stosuje się do (...). Skoro zatem w ust 1 wyraźnie przewiduje się możliwość podjęcia określonych czynności, to konsekwentnie należy przyjąć, że jest to prawem a nie obowiązkiem wskazanego przepisem podmiotu. Odniesienie się zatem przez projektodawcę w ust 2 art. 19 do „obowiązku” z ust 1 jest nieprawidłowe. Należy jednak zaznaczyć, że przekazanie informacji, o których mowa w art. 19 ust 1 na formularzu informacyjnym powinno być obowiązkiem a nie prawem kredytodawcy lub pośrednika kredytowego. Tym bardziej, że w art. 14 ust 1 wyraźnie stwierdzono, że kredytodawca lub pośrednik kredytowy „**przekazuje** konsumentowi dane (...)”, co przesądza o obowiązku dokonania tej czynności.

Kolejnym przepisem budzącym zastrzeżenia, co do realizacji funkcji ochronnej wobec konsumenta, jest regulacja art. 22, która w pkt 13 wskazuje na obowiązek kredytodawcy lub pośrednika kredytowego udzielenia konsumentowi przed zawarciem kredytu zabezpieczonego hipoteką informacji dotyczącej obowiązku zawarcia umowy dodatkowej, w szczególności umowy kredytowej. Jakkolwiek udzielenie takiej informacji należy uznać za konieczne, to jednak powinna ona obejmować również koszt ubezpieczenia. Nie ulega bowiem wątpliwość, iż koszt ten istotnie wpływa na całkowity koszt kredytu, stąd brak informacji w tym zakresie może tworzyć błędny czy nierzetelny obraz oferty kredytowej.

Krytyce należy też poddać brak wyraźnego odniesienia się przez projektodawcę (za wyjątkiem kredytu odnawialnego art. 42 i 43 projektu) do zagadnienia wypowiedzenia umowy przez kredytodawcę w przypadku gdyby to konsument nie płacił w terminach określonych w umowie pełnych rat kredytu. Wprawdzie w art. 30 ust 1 pkt 19 wymieniono „warunki wypowiedzenia umowy”, jako jedno z postanowień umowy o kredyt konsumencki,

to jednak takie sformułowanie trzeba uznać za zbyt ogólne i przez to stwarzające ryzyko formułowania przez kredytodawcę takich warunków, które będą naruszały godny ochrony interes konsumenta. W tym kontekście warto nawiązać do przepisu art. 14 uchylanej niniejszym projektem, a obecnie obowiązującej ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. Nr 100, poz. 1081), który określa minimalne warunki dla wypowiedzenia umowy o kredyt konsumencki przez kredytodawcę w razie zwłoki konsumenta. Zgodnie z jego treścią dopiero zaległość za dwa pełne okresy płatności rat kredytowych pozwala kredytodawcy na wypowiedzenie umowy kredytu za uprzednim wezwaniem konsumenta do zapłaty zaległych rat bądź ich części w terminie nie krótszym niż 7 dni od otrzymania przez konsumenta wezwania do zapłaty pod rygorem wypowiedzenia umowy. Termin wypowiedzenia nie może zaś być krótszy niż 30 dni. Projektowana, bardzo ogólna treść art. 30 ust 1 pkt 19 wzmacnia w konsekwencji pozycję kredytodawcy wobec konsumenta, pozwalając mu na sformułowanie korzystniejszych, niż to jest obecnie możliwe, warunków dla odstąpienia od umowy kredytu konsumenckiego. Takie rozwiązanie nie zasługuje na aprobatę.

W sposób niefortunny, a przede wszystkim mało czytelny sformułował projektodawca wynikającą z art. 53 ust 4 i 5 regulację odnoszącą się do zachowania przez konsumenta 14 dniowego terminu do odstąpienia od umowy kredytu konsumenckiego bez podania przyczyny, przewidzianego w art. 53 ust 1 i 2. W przepisie art. 53 ust 4 stwierdzono bowiem, że termin ten jest zachowany jeżeli konsument przed jego upływem złoży pod wskazany przez kredytodawcę lub pośrednika kredytowego adres oświadczenie o odstąpieniu od umowy. Z kolei w ust 5 art. 53 przewidziano, że termin 14 dniowy jest zachowany jeśli konsument wyśle oświadczenie przed jego upływem. Treść powołanych unormowań, a zwłaszcza ust 5 wyraża intencję projektodawcy, by do oceny skuteczności złożonego przez konsumenta oświadczenia o odstąpieniu zastosować teorię wysłania. Skoro taki zamiar projektodawcy został wyrażony w treści ust 5 art. 53 to w konsekwencji należy uznać brzmienie ust 4 art. 53 za mylące. Bardziej czytelną byłaby w tym zakresie regulacja oparta o jedną jednostkę redakcyjną, która przewidywałaby, że np. *„termin do odstąpienia od umowy, o którym mowa w ust 1 i 2 jest zachowany, jeżeli przed jego upływem konsument wyśle na wskazany przez kredytodawcę lub pośrednika kredytowego adres oświadczenie woli o odstąpieniu od umowy”*. Należy zaznaczyć, że podobny zapis posiada art. 6 ust 4 ustawy z dnia 13 lipca 2000 r. o ochronie nabywców prawa korzystania z budynku lub pomieszczenia mieszkalnego w oznaczonym czasie w każdym roku oraz o zmianie ustawy Kodeks cywilny,

Kodeks wykroczeń i ustawy o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. Nr 74, poz. 855), przyznający nabywcy analogiczne uprawnienie do odstąpienia od umowy bez podania przyczyny.